

Innst. 77 S

(2012–2013)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 8:125 S (2011–2012)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Peter N. Myhre, Karin Woldseth og Tone Liljeroth om endringer i den offentlige finansieringen av bistands- og nødhjelpsorganisasjoner

Til Stortinget

1. Sammendrag

I dokumentet fremmes følgende forslag:

- «1. Stortinget ber regjeringen fremme forslag om at det settes en maksgrense på 50 pst. andel av norske bistandsorganisasjoners budsjett som kan bevilges fra staten.
2. Stortinget ber regjeringen om at det utføres flere uavhengige studier av konsekvensene av 'den norske modellen' for finansiering av bistand når det gjelder uavhengighet, nøytralitet, effektivitet og resultatoppgåelse i bistanden.»

Det vises til dokumentet for nærmere redegjørelse for forslaget.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Helga Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre, Kari Storstrand og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M.

Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Snorre Serigstad Valen, fra Senterpartiet, Lars Peder Brekk, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, viser til representantforslaget. Komiteen viser videre til at forslagsstillerne mener en for stor offentlig andel av finansieringen fører til passivitet og et ønske om å legge virksomheten tett opp mot regjeringens utviklingspolitikk og uten å tørre å være et korrektiv til regjeringens politikk. Komiteen merker seg samtidig utviklingsministerens brev til komiteen av 31. august 2012, hvor det redegjøres for historikken omkring statsfinansiering og de unntak som gjelder fra disse reglene. Komiteen registrerer også regjeringens synspunkter når det gjelder absolute krav til egenfinansiering for norske organisasjoner som søker om offentlig støtte, og at disse kan føre til en situasjon der markedsføring av organisasjonen og pengeinnsamling kan gå på bekostning av kvalitet og effektivitet innen nødhjelp og humanitær bistand. Komiteen støtter klarere retningslinjer når det gjelder egenfinansiering av bistandsarbeid.

Komiteens flertall, alle unntatt medlemmene fra Fremskrittspartiet, støtter ikke forslaget om en maksgrense på 50 pst. andel av norske bistandsorganisasjoners budsjett som kan bevilges fra staten.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet slutter seg til regjeringens avvisning av behovet for absolute krav til egenfinansiering for norske organisasjoner som søker støtte til bistandsprosjekter.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det tidligere var en grense på 50 pst. egenfinansiering, men at grensen grad-

vis har blitt lavere. Disse medlemmer har videre merket seg at egenandelskravet for prosjekter innenfor særlig prioriterte områder for norsk bistand slipper krav om egenandel. Disse medlemmer mener en oppstramming av regelverket, og økte krav til egenandeler fra organisasjonene, vil føre til en bedre utnyttelse av skattebetalernes penger som regjeringen deler ut til bistandsformål.

Disse medlemmer har at merket seg at utviklingsministeren i svarbrev til komiteen hevder at høyt krav til egenandel kan være et hinder for kvalitet og effektivitet i bistanden. Disse medlemmer er enig i konklusjonene i studien «Funding, Competition and the Efficiency of NGOs: An Empirical Analysis of Non-charitable Expenditure of US NGOs Engaged in Foreign Aid» (juli 2010) som viser at økt konkurranse mellom bistandsorganisasjoner med hensyn til å tiltrekke seg prosjektfinansiering fører til bedre og mer effektiv bistand.

Disse medlemmer viser til at forskerne Dreher et. al i to ulike studier fra 2009 og 2010, henholdsvis «Acting autonomously or mimicking the state and peers? A panel tobit analysis of financial dependence and aid allocation by Swiss NGOs» og «Aid allocation by German NGOs: Does the degree of public refinancing matter?» ser på betydningen av statlig finansiering av sivilsamfunnsorganisasjoner. Disse medlemmer merker seg at begge studiene konkluderer med at NGO-er med høy statlig finansiering er mer tilbøyelig til å imitere donorens allokering av bistand, at økende avhengighet av statlige midler svekker NGO-enes fattigdomsorientering og at dette gjør det mindre sannsynlig at organisasjonene involverer seg i vanskelige områder.

Disse medlemmer viser til forskerne Nunenkamp et. al i studien «US based NGOs in international development cooperation: Survival of the fittest?» (2011) ser på hvordan hardere konkurranse mellom organisasjonene påvirker bistanden. Disse medlemmer registrerer at studien konkluderer med at hardere konkurranse fører til mer effektiv bistand, og at høy andel offentlig finansiering tenderer til å øke administrasjonskostnadene i bistanden. Gjennom mer konkurranse om offentlige og private midler vil også, ifølge studiene, mindre effektive NGO-er presses ut av markedet slik at donorene får mest mulig bistand for midlene som bevilges.

Komiteens flertall, medlemmene fra Fremskrittspartiet, Høyre og Kristelig

Folkeparti, registrerer at regjeringen mener Norads system for evaluering og resultatoppfølging og de frivillige organisasjonenes eget arbeid sikrer effektivitet og resultatoppnåelse. Flertallet ser videre problematikken som forslagsstillerne viser til angående Norads rolle med hensyn til uavhengighet i studier av bistandsinnretning.

Flertallet støtter forslaget om en studie av uavhengighet, effektivitet og resultatoppnåelse, spesielt med sikte på å heve den lave andelen av bistand som kanaliseres gjennom privat sektor.

Komiteens medlemmer fra Arbeiderpartiet, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet ber regjeringen vurdere å igangsette en studie av finansieringen av norsk bistand til sivilt samfunn, spesielt relatert til finansieringsform, uavhengighet og resultater. Ettersom det finnes stor variasjon mellom finansieringsmodeller internasjonalt, bør en studie ha et internasjonalt perspektiv.

Komiteens medlemmer fra Fremskrittspartiet viser til at det allerede i dag foreligger uavhengige studier av finansieringen av norsk bistand til sivilt samfunn og at forslagsstillerne viser til disse i selve representantforslaget. Disse medlemmer mener forslagsstillerne forslag til strengere krav til egenfinansiering vil kunne ha en rekke positive konsekvenser, og at disse blant annet også er synliggjort i de internasjonale studiene som Fremskrittspartiet henviser til. Disse medlemmer mener derfor beslutningsgrunnlaget er tilstrekkelig til at man kan vedta forslaget.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 8:125 S (2011–2012) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Peter N. Myhre, Karin Woldseth og Tone Liljeroth om endringer i den offentlige finansieringen av bistands- og nødhjelpsorganisasjoner – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 21. november 2012

Ine M. Eriksen Søreide
leder

Peter Skovholt Gitmark
ordfører